

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Факультет гуманітарно-педагогічний
19 червня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПОЛІТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність С4 «Психологія»

Освітня програма «Психологія» (ОС Бакалавр)

Факультет гуманітарно-педагогічний

Розробники: професор кафедри психології, доктор психологічних наук,
професор, Мирослава САДОВА

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни

Політична психологія – це міждисциплінарна наука, що вивчає психологічні аспекти політичної поведінки, взаємодії та процесів. Вона досліджує, як особистість, групи та суспільство сприймають, відчувають та діють у політичному контексті.

Політична психологія знаходиться на перетині політології та психології, і її завдання полягає у виявленні та поясненні психологічних механізмів, що лежать в основі політичної діяльності та взаємодії.

Завдання курсу – озброїти знаннями щодо аналізу психологічних механізмів політики та виробленні практичних рекомендацій з оптимального здійснення політичної діяльності на всіх її рівнях.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є внутрішні, психологічні механізми політичної поведінки суб'єктів політики.

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітній ступінь	«Бакалавр»	
Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»	
Спеціальність	С4 «Психологія»	
Освітня програма	Психологія	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота)		
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	3	3
Семестр	6	6
Лекційні заняття	30 год.	4 год
Практичні, семінарські заняття	30 год.	6 год
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	60 год.	110 год
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних	4 год.	

2. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета – забезпечення розуміння механізмів формування політичних уявлень у масових, групових та індивідуальних суб'єктів влади; надання інформації, важливої для вирішення практичних проблем щодо політичної участі, політичного лідерства, політичних цінностей та настанов; мотивів, що впливають на політичну поведінку, індивідуальну, групову та масову свідомість; розвиток уміння добирати методи для вивчення політичного лідерства, політичних цінностей та установок, мотивів, що впливають на політичну поведінку, політична соціалізація, індивідуальної, групової та масова політичної свідомості; формування професійного психологічного мислення (знання психології політичного індивіда, проблематики психології влади і політичної еліти).

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК):

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності психолога в різних сферах практики.
- ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК4. Здатність вчитися, оволодівати сучасними знаннями у тому числі в полікультурному просторі.
- ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним, критично сприймати інформацію, оцінювати хід та результати власної професійної діяльності.
- ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення у ситуаціях власної професійної діяльності.
- ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) у професійній сфері.
- ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії як у повсякденному, так і професійному житті.
- ЗК9. Здатність працювати в команді, уміння організовувати роботу команди.
- ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

- СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.
- СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
- СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків людини на різних вікових етапах її розвитку, а також різних груп (у тому числі в контексті організації заходів раннього втручання).
- СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел, у тому числі іншомовних.
- СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.
- СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.
- СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

повного терміну денної та заочної форми навчання:

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма								Заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усьо го	у тому числі					
			л.	пр.	лаб	інд.	ср.		л.	пр.	лаб.	інд.	ср.	
Змістовний модуль 1. Теоретичні засади політичної психології														
Тема 1. Тема 1. Вступ до політичної психології. Предмет політичної психології	1	8	2	2			4	9	2					7
Тема 2. Тема 2. Основні поняття та категорії політичної психології. як логічний і методологічний апарат	2	8	2	2			4	9		2				7
Тема 3. Тема 3. Політика як об’єкт політичної психології	3	8	2	2			4	9	2					7
Тема 4. Тема 4. Політична психологія влади	4	8	2	2			4	9		2				7
Тема 5. Тема 5. Психологія політичної соціалізації особистості	5	8	2	2			4	7						7
Тема 6. Політична психологія мас	6	8	2	2			4	7						7
Тема 7. Політична психологія масової поведінки	7	8	2	2			4	7						7
Тема 8. Проблема прогнозування розвитку масових настроїв	8	8	2	2			4	7						7
Разом за змістовим модулем 1	64		16	16			32	64	4	4				56
Змістовний модуль 2. Психологія політичного виявлення і соціально-політичні технології														

Тема 9. Психологія соціальних груп у політиці	9	8	2	2			4	7					7
Тема 10. Психологія політичного лідерства	10	8	2	2			4	7					7
Тема 11. Технології іміджмейкерства	11	8	2	2			4	7					7
Тема 12. Технології прийняття та впровадження політичних рішень	12	8	2	2			4	7					7
Тема 13. Технології регулювання політичних конфліктів	13	8	2	2			4	7					7
Тема 14. Технології проведення політичних переговорів та консультацій	14	8	2	2			4	7					7
Тема 15. Технологія організації виборчої кампанії	15	8	2	2			4	14		2			12
Разом за змістовим модулем 2	56		14	14			28	56	0	2			54
Усього годин	120		30	30			60	120	4	6			110

4. Теми лекцій

№ з/П	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до політичної психології. Предмет політичної психології	2
2	Основні поняття та категорії політичної психології. як логічний і методологічний апарат	2
3	Політика як об'єкт політичної психології	2
4	Політична психологія влади	2
5	Психологія політичної соціалізації особистості	2
6	Політична психологія мас	2
7	Політична психологія масової поведінки	2
8	Проблема прогнозування розвитку масових настроїв	2
9	Психологія соціальних груп у політиці	2
10	Психологія політичного лідерства	2
11	Технології іміджмейкерства	2
12	Технології прийняття та впровадження політичних рішень	2
13	Технології регулювання політичних конфліктів	2
14	Технології проведення політичних переговорів та консультацій	2
15	Технологія організації виборчої кампанії	2
	Всього:	30

5. Теми практичних занять

№ з/П	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до політичної психології. Предмет політичної психології	2
2	Основні поняття та категорії політичної психології. як логічний і методологічний апарат	2
3	Політика як об'єкт політичної психології	2
4	Політична психологія влади	2
5	Психологія політичної соціалізації особистості	2
6	Політична психологія мас	2
7	Політична психологія масової поведінки	2

8	Проблема прогнозування розвитку масових настроїв	2
9	Психологія соціальних груп у політиці	2
10	Психологія політичного лідерства	2
11	Технології іміджмейкерства	2
12	Технології прийняття та впровадження політичних рішень	2
13	Технології регулювання політичних конфліктів	2
14	Технології проведення політичних переговорів та консультацій	2
15	Технологія організації виборчої кампанії	2
	Всього:	30

6. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до політичної психології. Предмет політичної психології	4
2	Основні поняття та категорії політичної психології. як логічний і методологічний апарат	4
3	Політика як об'єкт політичної психології	4
4	Політична психологія влади	4
5	Психологія політичної соціалізації особистості	4
6	Політична психологія мас	4
7	Політична психологія масової поведінки	4
8	Проблема прогнозування розвитку масових настроїв	4
9	Психологія соціальних груп у політиці	4
10	Психологія політичного лідерства	4
11	Технології іміджмейкерства	4
12	Технології прийняття та впровадження політичних рішень	4
13	Технології регулювання політичних конфліктів	4
14	Технології проведення політичних переговорів та консультацій	4
15	Технологія організації виборчої кампанії	4
	Всього:	60

7. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист лабораторних / практичних, розрахункових / графічних робіт, проєктів;
- пірінгове оцінювання, самооцінювання.

8. Методи навчання:

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проєктного навчання;
- метод перевернутого класу, змішаного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінюють знання здобувача вищої освіти за 100-бальною шкалою, яку переводить у національну оцінку згідно з чинним «Положенням про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Змістовний модуль 1. Теоретичні засади політичної психології		
Практичне заняття: Тема 1.		6
- усна відповідь на практичному занятті після самостійної підготовки	- знання теми;	0-1
- захист індивідуального завдання (есе), яке виконається до заняття	- уміння здійснювати партнерську міжособистісну взаємодію та ділову комунікацію;	0-1
	- доносити власні міркування та висновки, вести проблемно-тематичну дискусію.	
- захист групового завдання (міні-проєкт), яке виконається до заняття	- уміння знаходити індивідуальний підхід на різних працівниках в політичних організаціях;	0-2
- захист індивідуального творчого завдання (міні-проєкт), яке виконається до заняття	- уміння здійснювати партнерську міжособистісну взаємодію та ділову комунікацію;	0-2
	- уміння реалізовувати функції управління і лідерства в політиці (прогнозувати, планувати, проєктувати, виконувати, організовувати, контролювати, координувати);	
	- доносити власні міркування та висновки, вести проблемно-тематичну дискусію політичному контексті;	
	- уміння аналізувати результати власної діяльності.	
Практичне заняття: Тема 2.		8

- усна відповідь на практичному занятті після самостійної підготовки	- знання з теми;	0-1
- захист індивідуального завдання (есе), яке виконається до заняття	- уміння здійснювати партнерську міжособистісну взаємодію та ділову комунікацію на політичну тематику;	0-1
	- уміння виявляти в себе організаційні та лідерські здібності за рахунок методів в політичній психології	
- захист групового завдання (міні-проект), яке виконається до заняття	- уміння здійснювати партнерську міжособистісну взаємодію та ділову комунікацію;	0-3
- захист індивідуального творчого завдання (реферат), яке виконається до заняття	- доносити власні міркування та висновки, вести проблемно-тематичну дискусію на політичну тематику;	0-3
	- уміння аналізувати результати власної діяльності.	
Практичне заняття: Тема 3.		6
- усна відповідь на практичному занятті після самостійної підготовки	- знання з теми;	0-1
- захист індивідуального завдання (есе), яке виконається до заняття	- уміння здійснювати партнерську міжособистісну взаємодію та ділову комунікацію;	0-1
	- уміння складати та аналізувати психологічний портрет політичного лідера	
- захист групового завдання (міні-проект), яке виконається до заняття	- уміння здійснювати партнерську міжособистісну взаємодію та ділову комунікацію на політичну тематику;	0-2
- захист індивідуального творчого завдання (реферат), яке виконається до заняття	- доносити власні міркування та висновки, вести проблемно-тематичну дискусію;	0-2
	- уміння аналізувати результати власної діяльності.	
Практичне заняття: Тема 4.		10
- усна відповідь на практичному занятті після самостійної підготовки	- знання з теми;	0-2
- захист індивідуального завдання (есе), яке виконається до заняття	- уміння здійснювати відмінності та виділяти основу концептуальних положень в політичній психології;	0-2
	- доносити власні міркування та висновки, вести проблемно-тематичну дискусію.	
- захист групового завдання (міні-проект), яке виконається до заняття	- уміння здійснювати партнерську міжособистісну взаємодію та ділову комунікацію на політичну тематику;	0-3
- захист індивідуального творчого завдання (реферат), яке виконається до заняття	- доносити власні міркування та висновки, вести проблемно-тематичну дискусію;	0-3
	- уміння аналізувати результати власної діяльності.	
Практичне заняття: Тема 5.		10
- усна відповідь на практичному занятті після самостійної підготовки	- знання з теми;	0-2
- захист індивідуального завдання (есе), яке виконається до заняття	- уміння здійснювати партнерську міжособистісну взаємодію та ділову комунікацію в політичній сфері;	0-2
	- доносити власні міркування та висновки, вести політичну дискусію.	
- захист групового завдання (міні-проект), яке виконається до заняття	- уміння ефективно вирішити проблему та приймати рішення на індивідуально психологічному рівні;	0-3

- захист індивідуального творчого завдання (реферат), яке виконається до заняття	- уміння здійснювати міжособистісну взаємодію в політичній організації на горизонтальному та вертикальному рівні; - доносити власні міркування та висновки, вести політичну дискусію; - уміння аналізувати результати власної поведінки та поведінки інших людей.	0-3
Практичне заняття: Тема 6.		10
- усна відповідь на семінарському занятті після самостійної підготовки	- знання з теми; - уміння здійснювати партнерську міжособистісну взаємодію та ділову комунікацію на політичні теми; - доносити власні міркування та висновки, вести політичну дискусію.	0-2
- захист індивідуального завдання (есе), яке виконається до заняття		0-2
- захист групового завдання (міні-проект), яке виконається до заняття	- уміння ефективно вирішити проблему та приймати рішення на політично-психологічному рівні;	0-3
- захист індивідуального творчого завдання (реферат), яке виконається до заняття	- уміння здійснювати партнерську міжособистісну взаємодію та ділову комунікацію на політичні теми; - доносити власні міркування та висновки, вести політичну дискусію; - уміння аналізувати результати власної діяльності.	0-3
Практичне заняття: Тема 7.		10
- усна відповідь на практичне занятті після самостійної підготовки	- знання з теми; - уміння здійснювати партнерську міжособистісну взаємодію та ділову комунікацію з політиками різних рангів; - доносити власні міркування та висновки, вести політичну дискусію.	0-2
- захист індивідуального завдання (есе), яке виконається до заняття		0-2
- захист групового завдання (міні-проект), яке виконається до заняття	- уміння ефективно вирішити психологічну проблему, враховуючи індивідуально-типологічні показники політичних лідерів;	0-3
- захист індивідуального творчого завдання (реферат), яке виконається до заняття	- здійснювати партнерську міжособистісну взаємодію та ділову комунікацію; - уміння аналізувати результати власної діяльності.	0-3
Практичне заняття: Тема 8.		10
- усна відповідь на практичному занятті після самостійної підготовки	- знання теми; - уміння здійснювати партнерську міжособистісну взаємодію та ділову комунікацію на політичну тему; - доносити власні міркування та висновки, вести політичну дискусію.	0-2
- захист індивідуального завдання (есе), яке виконається до заняття		0-2
- захист групового завдання (міні-проект), яке виконається до заняття	- уміння знаходити індивідуальні відмінності на різних політичних особистостях; - уміння здійснювати партнерську міжособистісну взаємодію та ділову комунікацію з політиками різних рангів; - доносити власні міркування та висновки, вести проблемно-тематичну дискусію; - уміння аналізувати результати власної діяльності в політичній сфері.	0-3
- захист індивідуального творчого завдання (міні-проект), яке виконається до заняття		0-3

Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Змістовний модуль 2. Психологія політичного виявлення і соціально-політичні технології		
Практичне заняття: Тема 9.		10
- усна відповідь на практичному занятті після самостійної підготовки	- знання з теми; - уміння здійснювати партнерську міжособистісну взаємодію та ділову комунікацію в політичній організації; - уміння виявляти лідерські здібності у керівників політичних організацій	0-2
- захист індивідуального завдання (есе), яке виконається до заняття		0-2
- захист групового завдання (міні-проект), яке виконається до заняття	- уміння здійснювати партнерську міжособистісну взаємодію та ділову комунікацію на політичну тематику; - доносити власні міркування та висновки, вести політичну дискусію; - уміння аналізувати результати власної діяльності.	0-3
- захист індивідуального творчого завдання (реферат), яке виконається до заняття		0-3
Практичне заняття: Тема 10.		10
- усна відповідь на практичному занятті після самостійної підготовки	- знання з теми; - уміння здійснювати партнерську міжособистісну взаємодію та ділову комунікацію з політичними лідерами; - уміння виявляти в політиків індивідуальні темпоральні та характерологічні відмінності за рахунок методів у політичній психології	0-2
- захист індивідуального завдання (есе), яке виконається до заняття		0-2
- захист групового завдання (міні-проект), яке виконається до заняття	- уміння здійснювати партнерську міжособистісну взаємодію та ділову комунікацію з політичними лідерами; - доносити власні міркування та висновки, вести політичну дискусію; - уміння аналізувати результати власної діяльності в політичній сфері.	0-3
- захист індивідуального творчого завдання (реферат), яке виконається до заняття		0-3
Практичне заняття: Тема 11.		10
- усна відповідь на практичному занятті після самостійної підготовки	- знання з теми; - уміння здійснювати відмінності та виділяти основу концептуальних положень в політичній психології; - доносити власні міркування та висновки, вести політичну дискусію.	0-3
- захист індивідуального завдання (есе), яке виконається до заняття		0-3
- захист групового завдання (міні-проект), яке виконається до заняття	- уміння здійснювати партнерську міжособистісну взаємодію та ділову комунікацію на політичному рівні; - доносити власні міркування та висновки, вести проблемно-тематичну дискусію в політиці; - уміння аналізувати результати власної діяльності.	0-4
Практичне заняття: Тема 12.		10
- усна відповідь на практичному занятті після самостійної підготовки	- знання з теми; - уміння здійснювати відмінності та виділяти основу концептуальних положень в політичній психології;	0-2
- захист індивідуального завдання (есе), яке виконається до заняття		0-2

	- доносити власні міркування та висновки, вести проблемно-тематичну дискусію на політичні теми.	
- захист групового завдання (міні-проект), яке виконається до заняття	- уміння здійснювати партнерську міжособистісну взаємодію та ділову комунікацію в політиці; - доносити власні міркування та висновки, вести політичну дискусію; - уміння аналізувати результати власної діяльності.	0-6
Практичне заняття: Тема 13.		10
- усна відповідь на практичному занятті після самостійної підготовки	- знання з теми; - уміння здійснювати партнерську міжособистісну взаємодію та ділову комунікацію з політиками різних соціальних рангів; - доносити власні міркування та висновки, вести проблемно-тематичну дискусію на політичну тематику.	0-2
- захист групового завдання (міні-проект), яке виконається до заняття	- уміння ефективно вирішити проблему та приймати рішення за політичною проблемою; - уміння здійснювати партнерську міжособистісну взаємодію та ділову комунікацію з політичними лідерами; - доносити власні міркування та висновки, вести проблемно-тематичну дискусію на політичні теми; - уміння аналізувати результати власної діяльності.	0-4
- захист індивідуального творчого завдання (реферат), яке виконається до заняття		0-4
Практичне заняття: Тема 14.		10
- усна відповідь на практичному занятті після самостійної підготовки	- знання з теми; - уміння здійснювати партнерську міжособистісну взаємодію та ділову комунікацію з політичними лідерами; - доносити власні міркування та висновки, вести проблемно-тематичну дискусію на політичні теми.	0-2
- захист групового завдання (міні-проект), яке виконається до заняття	- уміння здійснювати партнерську міжособистісну взаємодію та ділову комунікацію з політиками; - доносити власні міркування та висновки, вести проблемно-тематичну дискусію на політичну тематику; - уміння аналізувати функції управління і лідерства в політичній організації (прогнозувати, планувати, проектувати, виконувати, організовувати, контролювати, координувати); - уміння проводити тренінги з ділового спілкування з різними типами працівників в політичній організації.	0-4
- захист індивідуального творчого завдання (реферат), яке виконається до заняття		0-4
Практичне заняття: Тема 15.		10

- усна відповідь на практичному занятті після самостійної підготовки	- знання з теми; - уміння проводити ділові переговори на розиток комунікативних та організаційних здібностей в організації з різними політичними лідерами; - доносити власні міркування та висновки, вести проблемно-тематичну дискусію.	0-3
- захист групового завдання (міні-проект), яке виконається до заняття	- уміння здійснювати партнерську міжособистісну взаємодію та ділову комунікацію в організації з політичними лідерами; - доносити власні міркування та висновки, вести політичну дискусію; - уміння аналізувати результати діяльності політичних лідерів - уміння зчитувати психотипи політичних лідерів.	0-7
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$M1 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Всього за семестр	(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедайннів та перескладання:	<i>НАПРИКЛАД:</i> роботи, які здають із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	<i>НАПРИКЛАД:</i> списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонено (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові покликання на використану літературу

Політика щодо відвідування:	<i>НАПРИКЛАД:</i> відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із деканом факультету)
------------------------------------	---

9. Методичне забезпечення

1. Садова М.А. Політична психологія: ЕНК [для студентів спеціальності «Психологія»]. URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3645>
2. Яшник С. В. Методичні матеріали для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Психологія управління». Київ: НУБіП України, 2017. 220 с.

10. Рекомендована література

Основна

1. Головатий М. Ф. Політична психологія: підручник. 2 видання К.: ЦУЛ, 2024. 400 с.
2. Білецька Т.В. Політична психологія. Навчально-методичний посібник Хмельницький. Астропринт. 2025. 189 с.
3. Козирєв М. П. Політична психологія: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 648 с.
4. Лозинський О. М. Політична психологія: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2011. 228 с.
5. Матвеев С. О. Політична психологія: навч. посібник. С. О. Матвеев, О. В. Добродум, О. В. Димова; С. О. Матвеев. К.: ЦУЛ, 2003. 216 с.
6. Пірен М. І. Основи політичної психології: навч. посібник. Київ: Міленіум, 2003. 418 с.
7. Політична психологія: конспект лекцій до навчального модуля. М. М. Логунова (уклад.); Українська Академія держ. управління при Президентові України. Київ: УАДУ, 2002. 64 с.
8. Скуловатова О. В. Політична психологія: навч. посіб. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 384 с. 13.
9. Юрій М. Ф., В. І. Павлюк Політична антропологія: навч. посібник. Київ: Дакор, 2008. 408 с.
10. Чорний О.В. Політична психологія. Навчально-методичний посібник Львів. Львівська політехніка. 2025. 235 с.

Допоміжна

1. Авер'янова Н. Сучасна політична еліта: перспективи розвитку. *Ефективність державного управління*. Зб. наук. праць. 2015. Вип. 42. С. 29-38.
2. Сучасний тероризм – причини і прояви. Н. А. Агаєв, М. О. Карпов, В. В. Єфімов та ін. К.: «Молода нація», 2005. 109 с.

3. Арабчук Я. Роль політичних партій в соціалізації особистості. *Гілея: науковий вісник*. Вип. 74. К., 2023. С. 209-213.
4. Дембицька Н., Валюк О. Архітектоніка образу ефективного політика: репрезентації в політичній свідомості молоді. *Соц. психологія*. 2007. № 2. С. 27-40.
5. Бабієва А. Політичне насилля: теоретичний аспект. *Політичний менеджмент*. 2005. № 5. С. 161–168.
6. Баршиполець О. Т. Брехня в інформаційному просторі та міжособовій комунікації: монографія. НАПН України, Інст.-т соц. та політ. психології. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. 648 с.
7. Бахчеван Є. Ф. Основні поняття та характеристики сучасного тероризму. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2014. № 4. С. 29–32.
8. Бойко-Бузиль Ю. Ю. Категорія правосвідомості та її сутність. *Правові реформи в Україні: збірник матеріалів V Всеукраїнської науково-теоретичної конференції* (м. Київ, 16 жовтня 2013 року). К.: НАВС, 2013. 347 с.
9. Бульбенюк С. Психологічний вплив атрибутивних властивостей форм політичної влади. *Політичний менеджмент*. 2012. № 1/2 (52/53). С. 74-81.
10. Траверсе Т. М. Політична психологія: навчальний посібник. Київ: Парламентське вид-во, 2024. 240 с.

Інформаційні ресурси

1. Акайомова А. Політична реклама як процес комунікації. *Віче*. 2011. № 6, березень-24 лютого 2015 року [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/2468/> (дата звернення: 18.04.2023).
2. Негативні психологічні явища у політико-правовій сфері в умовах воєнного конфлікту / В. М. Духневич, О. М. Кочубейник, О. Ю. Осадько, З. Ф. Сіверс ; за наук. ред. В. М. Духневича ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2020. 188 с. Режим доступу: <https://ispp.org.ua/wp-content/uploads/2020/10/DukhnevichMon-maket-1.pdf> (дата звернення: 11.04.2023).
3. Сахань О. М. Непотизм як деструктивна складова сучасної політичної культури України. Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». 2016. № 2 (29). С. 286–293. Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/nepotizm-yak-destruktivna-skladova-suchasnoyi-politichnoyi-kulturi-ukrayini> (дата звернення: 11.04.2023).
4. Соціально-психологічні ресурси розвитку громадянської компетентності майбутніх педагогів: практичний посібник / С. І. Позняк, М. Ю Сидоркіна, І. В. Остапенко, А. О. Краснякова, О. М. Скар; за наук. ред. С. І. Позняк ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД,

2022. 172 с. Режим доступу: <https://ispp.org.ua/wp-content/uploads/2021/12/sprrgkmp-2022.pdf> (дата звернення: 11.04.2023).
5. Фокус-групи "Думки та настрої жителів окупованих територій". URL: Режим доступу: <https://www.uifuture.org/publications/reports/24336-dumky/ta/nastroi/jyteliv/okupovanych/terytoriy> (дата звернення: 11.04.2023).
 6. Череповська Н., Дідик Н.. Медіапсихологічні ресурси подолання травми війни: практичний посібник / уклад. Н. Череповська ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2020. 210 с. Режим доступу: <https://ispp.org.ua/2021/03/01/n-cherepovska-n-didik-praktichnij-posibnik-mediapsixologichni-resursi-podolannya-travmi-vijni/>(дата звернення: 11.04.2023).
 7. Di Turi F. La nuova Russia. Differenze tra il nichilismo europeo e quello russo (8). URL: Режим доступу: <https://dasandere.it/la-nuova-russia-differenze-tra-il-nichilismoeuropeo-e-quello-russo/> (дата звернення: 18.04.2023).
 8. Research Paper, 2012. No. WP BRP, 6. Series: Sociology, Moscow: NRU HSE, 02/2012. SSRN-id2011004. ULR: Режим доступу: <http://ssrn.com/abstract=2011004> (дата звернення: 11.04.2023).
 9. Zasenkov Viacheslav, Onufriieva Liana, Chaikovska Oksana, Prokhorenko Lesya, Sadova Myroslava. Ecocentric and anthropocentric settings as determinants of youth social maturity and eco-culture development. International Journal of Psychosocial Rehabilitation. Volume 24 - Issue 6. 2021, pp.
URL: <https://www.psychosocial.com/article/PR261274/30308/>
 10. Sadova M.A. Podshyvalkina V.I. Differences in professional responsibility for status and role in the workplace. *Socialization human development international journal*. Kyiv - Szczecin, 2021. Vol. 2 No. 1. P. 72-82. Видання включено до МНБ – WorldCat, Open Academic Journals Index, UlrichswebTM Global Serials Directory, CORE, ResearchBib, BASE, CiteFactor, Google Scholar.
URL: <https://www.shdisj.com/index.php/shdisj/article/view/34>